

Taxa enligt tobakslagen, alkohollagen samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel

Antagen av: Kommunfullmäktige 2019-06-17

BAKGRUND

Riksdagen beslutade den 12 december 2018 att införa en ny tobakslag den 1 juli 2019, *Lag om tobak och liknande produkter* (2018:2088), härafter benämnd "den nya tobakslagen". I nuvarande tobakslag räcker det att den handlare som vill sälja tobaksvaror anmäler sin försäljning till kommunen. Från och med den 1 juli 2019 krävs istället ett särskilt utfärdat tillstånd från kommunen för att handlaren ska få sälja tobak.

Handlaren måste med andra ord lämna in en ansökan till kommunen. Efter en ingående prövning bedömer kommunen om sökanden har visat sig ekonomiskt och i övrigt lämplig att bedriva tobaksförsäljning. Om så är fallet beviljar kommunen försäljningstillstånd varefter handlaren får påbörja försäljning av tobak.

Lagen införs den 1 juli 2019 och det kommer då finns en fyra månader lång övergångsperiod där de försäljningsställen som har anmält försäljning av tobak ges möjlighet att fortsätta sin försäljning i avvaktan på att deras ansökan om tobakstillstånd handläggs och beslutas. Detta gäller de handlare som den 30 juni 2019 har anmält försäljning och som ansöker hos kommunen om tobakstillstånd senast den 1 november 2019.

Kommunen har rätt att ta ut avgifter för handläggningen av tobaksansökan och för den tillsyn som utförs över beviljade tillstånd. Detta regleras i kommunallagen och den nya tobakslagen.

Enligt 8 kap. 1 § Lag om tobak och liknande produkter, får en kommun ta ut avgift för prövningen av ansökan om försäljningstillstånd enligt 5 kap. 1 enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Enligt 8 kap. 2 § i samma lag får en kommun ta ut avgifter för sin tillsyn av den som driver tillståndspliktig försäljning enligt 5 kap. 1 § och av den som driver anmälningspliktig försäljning enligt 5 kap. 15 §.

Enligt 2 kap. 5§ Kommunallag får kommuner ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning. Kommuner får inte ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller. Den så kallade självkostnadsprincipen.

NYA AVGIFTER DEN 1 JULI 2019

Samhällsbyggnadsförvaltningen har arbetat fram ett förslag på nya avgifter för ansökan och tillsyn av tillstånd för försäljning av tobak och liknande produkter.

De ansöknings- och tillsynsavgifter som kommunen tar ut ska finansiera den handläggning och de kostnader som uppkommer genom arbetet med tillstånds- och tillsynsärenden. Det är önskvärt att kommunens kostnader täcks genom avgifter från de försäljningsställen som i praktiken genererar kostnaderna. Avgifternas storlek för dessa ärenden baseras på det beräknade antal arbetstimmar som ett normalt ärende av den typen bedöms kräva.

Handläggningsstegen och momenten för prövningen av en sökandes rätt att beviljas tobakstillstånd motsvarar till stora delar de som gäller vid prövning av ett serveringstillstånd. Detta både i tidsomfattning och faktiska handläggningsåtgärder. De lämplighetskrav som ställs för att beviljas ett tobakstillstånd överensstämmer också, med några få undantag, de som nu gäller för att beviljas ett serveringstillstånd. Och i likhet med ansökan om serveringstillstånd betalar en sökande ansökningsavgiften oavsett om ansökan beviljas eller avslås. Tillsynsavgiften betalas också årligen av den som innehar ett tillstånd.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har i arbetet med att ta fram nya avgifter beaktat den snarlika handläggningsprocessen som utgör prövning om serveringstillstånd. Vi har där också utgått från de avgifter som ligger till grund för serveringstillstånd.

Under arbetet med att ta fram förslag på avgifter har viss jämförelse gjorts av de avgifter som tas ut i andra kommuner. Här ska dock noteras att lagen, uppdraget och avgiften är helt ny. Det är mycket få kommuner som har beslutat om några avgifter. I stort sett samtliga kommuner i landet arbetar med att ta fram avgiftsförslag varför en jämförelse har varit svår. Det går dock att se att många som nu arbetar med att ta fram eller redan har färdigställt nya tobaksavgifter har landat i summor runt 90% av kostnaden för ett serveringstillstånd. Under 2019 är ansökningsavgiften för stadigvarande serveringstillstånd i Haparanda kommun 5000 kr, och 90% av den kostnaden innebär en avgift om 4500kr för ett tobakstillstånd. Efter en bedömning av arbetsmomenten bedöms denna summa som rimlig sett till den beräknade tidsåtgången för att handlägga ett tobaksärende.

Tillståndsprövningen för försäljning av tobak medför att en ansökan för försäljning ska skickas in till kommunen. Detta påverkar kommunens avgiftsintäkt som mest initialt under 2019 när prövningar ska göras av alla ställen som idag säljer tobak och även vill fortsätta göra det efter den 1 juli 2019. Samtliga tobaksförsäljare, både detaljhandel och partihandel, är skyldiga att ansöka om tillstånd. Om alla befintliga tobaksförsäljare ansöker om tillstånd beräknas cirka 15 ansökningar komma in under hösten 2019, då det är detta antal försäljningsställen för tobak som finns i kommunen idag. Tillståndsenheten bedömer dock att det faktiska antalet kommer bli lägre då vissa handlare kommer välja att sluta sälja tobaksvaror när tillståndsplikten införs.

NYA AVGIFTER DEN 1 JANUARI 2020

Från och med år 2020 föreslås att en högre tillsynsavgift för tobakstillsyn tas ut jämfört med den nuvarande (875 kr). Höjningen motiveras av att kommunen i och med den nya tobakslagen utöver yttre tillsyn även ska genomföra inre tillsyn över beviljande tillstånd. Inre tillsyn genomförs en gång per år genom att kontrollera tillståndshavarens lämplighet och vandel, vilket exempelvis kan göras via remisser och kontroller hos Polismyndigheten, Skatteverket med flera. Enligt den nya tobakslagens förarbeten ska den inre tillsynen i allt väsentligt motsvara den som görs enligt alkohollagen. Antalet timmar av tillsyn som ska genomföras kommer därför öka jämfört med nu, och därmed krävs en höjning av tillsynsavgiften i motsvarande mån. Den yttre tillsynen innebär besök på försäljningsstället, detta i samma omfattning som i nuvarande tobakslag. I tillsynen ingår även att kommunen kan genomföra kontrollköp för att se om tobak eller elektroniska cigaretter säljs till personer som inte har fyllt 18 år.

Tillsyn över försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare

I den nya tobakslagen innefattas även de varor som idag lyder under egen lag, *Lag om elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare (2017:425)*. Denna lag upphör gälla den 1 juli 2019. För dessa varor kommer det även från då räcka att handlaren anmäler sin försäljning till kommunen. Här krävs inget utfärdat tillstånd och anmälan till kommunen är kostnadsfri. En tillsynsavgift tas ut för kommunens tillsynsbesök i butik över anmäld försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare, då dock enligt den nya tobakslagen.

Tillsyn över försäljning av folköl och vissa receptfria läkemedel

Enligt alkohollagen ansvarar kommunen tillsammans med polismyndigheten för den omedelbara tillsynen över tillståndshavare av serveringstillstånd liksom över detaljhandelsförsäljning och servering av folköl. Enligt alkohollagen (2010:1622) 8 kap. 10§ får kommunen ta ut avgift för prövning enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige. Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl. Vi tar idag inte ut någon avgift för anmälan utan fakturerar en tillsynsavgift efter utförd kontroll. För att underlätta faktureringen av avgifter föreslås att samma summa (875 kr) tas ut som en årsavgift.

Kommunen ska även kontrollera att handlare utanför apoteken som säljer receptfria läkemedel efterlever kraven enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel. Kommunerna har i lagstiftningen fått ansvaret för kontrollen av att regelverket efterlevs och Läkemedelsverket har rollen som övergripande tillsynsmyndighet. Enligt Lag (20019:730) om handel med vissa receptfria läkemedel får kommunen enligt 23§ ta ut en avgift för sin kontroll av den som bedriver detaljhandel. För att underlätta faktureringen av avgifter föreslås att samma summa som tidigare (875 kr) tas ut som en årsavgift.

Avgifter enligt Lag om tobak och liknande produkter (2018:2088), Alkohollag (2010:1622) och Lag om handel med vissa receptfria läkemedel (2009:730)

Typ	Avgift	Beskrivning
Ansökan om stadigvarande eller tillfälligt tobakstillstånd.	4500	Avgift för kommunens prövning av om sökande kan beviljas tobakstillstånd.
Anmälan om ändring	2250	Anmälan om ändring.
Årlig tillsynsavgift avseende försäljning av tobak – år 2020.	2625	Årlig avgift för inre tillsyn samt tillsynsbesök i butiken, och eventuella kontrollköp. (875X3)
Årlig tillsynsavgift avseende försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare – år 2020.	875	Årlig avgift för tillsynsbesök i butiken, och eventuella kontrollköp.
Årlig tillsynsavgift avseende försäljning av folköl – år 2020	875	Årlig avgift för tillsynsbesök i butiken.
Årlig tillsynsavgift avseende försäljning av vissa receptfria läkemedel	875	Årlig avgift för tillsynsbesök i butiken.
Återbesök för uppföljande tillsyn till följd av brister.	875 kr per extra tillsynsbesök	Avgift för extra tillsynsbesök som föranleds av att butiken har sådana brister att den behöver tillsynas ytterligare ett tillfälle.

ÖVRIGA AVGIFTER – Årlig uppräknig

Vid årlig indexuppräknig av taxor och avgifter gällande tillstånd enligt Lag om Tobak och liknande produkter, alkoholagen samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel ska SKL:s beräkningsmodell *Prisindex för kommunal verksamhet* (PKV) användas.

Kommunstyrelsen föreslås besluta att ge Samhällsbyggnadsförvaltningen delegation att fatta beslut om årlig uppräknig av fastställda avgifter, detta i enlighet med PKV.

Haparanda
stad

DNR. SBN 2019-92-000